

УДК 351.851(410)

DOI <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2024.6/28>**Бородін Є.І.**

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

Чикаренко І.А.

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

РЕФОРМУВАННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІВННЯ У СФЕРІ ОСВІТИ: ДОСВІД АНГЛІЇ

Реформування публічного управління в системі освіти У Великій Британії в цілому та, зокрема, в Англії демонструє поступовий перехід від адміністративного контролю на рівні територіальних рад до моделі, що ґрунтується на автономії закладів освіти, чіткій підзвітності й участі незалежних органів нагляду. Аналіз етапів та інструментів трансформації англійської моделі управління освітою в контексті моделі академічних трастів, нової інституційної структури, механізмів фінансування, організації інспекційного нагляду та забезпечення якості освіти дозволяє визначити точки дотику з чинною українською системою управління освітою. Встановлено, що реформування у Великій Британії в цілому та в Англії зокрема здійснювалося послідовно – від адміністративної фрагментації до централізованої стратегічної координації з елементами інституційної автономії. Охарактеризовано трансформацію управління загальною середньою освітою через запровадження академічних трастів, що здійснюють управління окремими школами або їх об'єднаннями. Проаналізовано систему формульного фінансування, вплив програм підтримки вразливих груп, а також роль контролю за якістю освітніх послуг у школах. Висвітлено механізми оцінювання якості викладання та оцінювання наукових досліджень для забезпечення якості у сфері вищої освіти. З'ясовано, що модель управління освітою в Англії є прикладом успішної інституційної інтеграції механізмів підзвітності, прозорого фінансування та управлінської автономії. Для України актуальним є адаптація формульного розподілу коштів, створення незалежних органів інспекційного контролю, законодавчого закріплення автономії закладів у поєднанні з ефективною системою зовнішньої оцінки, розбудова регіональної стратегії управління освітою на основі участі громад, професійних асоціацій і бізнесу.

Ключові слова: публічне управління в системі освіти; загальна середня освіта; професійна освіта; вища освіта; академічні трасти; формульне фінансування освіти; дуальна освіта; університети; автономія університетів; управлінські моделі; інституційний розвиток управління освітою; інституції; досвід Великої Британії; освіта в Англії; академічні трасти; мультиакадемічні трасти; централізація; децентралізація; передача повноважень; контроль якості освіти; розподіл ресурсів; органи місцевого самоврядування; регіональне управління.

Система освіти Великої Британії демонструє багатий матеріал запровадження сучасних рішень щодо управління у публічному секторі, зокрема стосовно розвитку системи освіти, інституційного розвитку на усіх рівнях влади, своєрідного розвантаження органів публічної влади, в тому числі місцевого самоврядування. Наявні на території такої історико-географічної області Сполученого Королівства Великої Британії і Північної Ірландії як Англія публічного особливості управління у сфері освіти на основі застосування загальнодержавних підходів є важливим досвідом для вивчення в Україні в контексті пошуку шляхів подальшого розвитку національної моделі, створення та реформування

управлінських інституцій. Історична еволюція системи публічного управління освітою в Англії демонструє поступовий перехід від адміністративного контролю на рівні територіальних рад до моделі, що ґрунтується на автономії закладів освіти, чіткій підзвітності й участі незалежних органів нагляду. З огляду на реформування сфери освіти в Україні, зокрема децентралізації, розвитку шкільної автономії та пошуку ефективних механізмів оцінювання якості, досвід Англії має прикладну цінність для оновлення управлінських рішень у загальній середній, професійній та вищій освіті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Протягом останніх років окремі аспекти функці-

онування освітньої системи Англії досліджено у працях Н. Шевченко, Є. Шипіциної [6], О. Локшиної, А. Джурило, О. Глушко, С. Кравченко, Н. Нікольської, М. Тименка, О. Шпарик [3], Л. Мартиненко [4], Н. Бондаренко [2], О. Шаповалової, Н. Павлушенко, В. Бутенка, О. Білер [5], В. Белової [1].

Зокрема, Н. Шевченко і Є. Шипіцина виокремлюють англійську модель як приклад поєднання централізованого управління та автономії освітніх інституцій, акцентуючи на її інституційній трансформації [6]. У монографії під загальною редакцією О. Локшиної розглядаються зміни у шкільному управлінні, зокрема роль інспекційної системи та механізми формульного фінансування [3]. Авторський колектив цієї роботи з питань тенденцій розвитку шкільної освіти в країнах ЄС, США та Китаї (О. Локшина, А. Джурило, О. Глушко, С. Кравченко, Н. Нікольська, М. Тименко, О. Шпарик) підкреслює зростання ролі державних стандартів як інструменту управління якістю освіти.

Л. Мартиненко досліджує загальні тенденції розвитку освіти у Великій Британії, приділяючи увагу стратегічним змінам у державній освітній політиці, впровадженню стандартів якості та управлінських індикаторів [4]. Н. Бондаренко аналізує особливості організації дошкільного освітнього середовища Великої Британії, акцентуючи на принципах просторового планування, рівності доступу та інклюзивності [2].

У статті О. Шаповалової, Н. Павлушенко, В. Бутенка та О. Білер представлено порівняльний аналіз організаційних функцій шкіл Великої Британії та України [5]. Дослідники зазначають, що британська система функціонує на основі чіткої структурованості управління, інституційної відповідальності та орієнтації на результат. Водночас, В. Белова системно аналізує перехід від самоврядної моделі до академічного управління в Англії, розкриваючи механізми створення мультиакадемічних трастів, централізації стратегічного контролю та посилення індикативного нагляду [1].

У процесі опрацювання джерел виявлено фрагментарність аналізу досвіду діяльності органів публічної влади щодо трансформації англійської моделі управління саме в контексті переходу від самоврядної до так званої «академічної структури», що зумовлює необхідність цього дослідження.

Мета дослідження. Автори дослідили етапи трансформації англійської моделі управління освітою в контексті переходу від системи міс-

цевого самоврядування до моделі академічних трастів, розкрити особливості її інституційної структури, механізмів фінансування, організації інспекційного нагляду та забезпечення якості освіти, а також окреслити відмінності й потенційні точки дотику з чинною українською системою управління освітою.

Виклад основного матеріалу. Період з 1944 по 1976 рік був ознаменований утвердженням децентралізованої моделі публічного управління освітою через місцеві органи управління освітою (Local Education Authorities, LEAs). Це було законодавчо закріплено Законом про освіту 1944 року (Education Act 1944), яким передбачалося впровадження безоплатної та обов'язкової середньої освіти, а також передача повноважень управління освітніми закладами до місцевих рад. Місцеві органи управління освітою (LEAs) були наділені функціями щодо фінансування шкіл, призначення керівного складу та організації навчального процесу в межах своїх адміністративних юрисдикцій [22]. Цей етап заклав нормативну основу безоплатної освіти та підсилив управлінську роль місцевих органів. Водночас надмірна фрагментація повноважень спричиняла нерівномірність у доступності та якості освітніх послуг. Такий досвід показав, що передача повноважень без застосування загальнонаціональних стандартів може призвести до функціонального розбалансування системи.

Наступний етап трансформації охоплює 1976–1992 роки. Відповідно до Закону про освіту 1976 року (Education Act 1976) місцеві органи влади були зобов'язані забезпечити перехід до всеосяжної системи середньої освіти, яка ґрунтувалася на селективності на основі здібностей і запроваджувала загальні школи для всіх [9]. Перехід до всеосяжної середньої освіти сприяв підвищенню інклюзивності освітньої системи, однак викликав опір з боку консервативно налаштованих суб'єктів управління. Було здійснено спробу уніфікації змісту освіти та усунення структурної нерівності.

Суттєвих змін система зазнала у 1980–1990-х роках, коли уряд Великої Британії на чолі Маргарет Тетчер запровадив ринкову модель управління загальною середньою освітою. Було запроваджено систему формульного фінансування шкіл з урахуванням кількості учнів, їхнього соціально-економічного статусу та потреб в інклюзивній освіті (зокрема, потреб в особливих освітніх потребах – special educational needs, SEN), що сприяло посиленню конкуренції між закладами освіти [6]. Така модель орієнтува-

лась на результативність і стимулювала школи до підвищення якості наданих освітніх послуг. Запровадження елементів ринку активізувало конкуренцію між закладами освіти та сприяло раціональному використанню фінансових ресурсів. Водночас посилення ринкових механізмів без компенсаційних інструментів з боку держави поглибило диспропорції в освітніх можливостях залежно від соціального контексту.

З 1992 року, після скасування розмежування між політехнічними інститутами та класичними університетами, вища освіта в Англії перейшла до уніфікованої структури. Університети отримали статус автономних корпоративних організацій, підзвітних державі через акредитаційні та аудиторські механізми, з правом самостійно формувати навчальні програми, кадрову політику та реалізовувати проекти у співпраці з приватним сектором [11]. Інституційна уніфікація дозволила посилити управлінську ефективність і розширити можливості для реалізації партнерських ініціатив із зовнішніми стейкхолдерами. Автономія університетів виявилася результативною за умов прозорості підзвітності.

Управлінська структура загальної середньої освіти також зазнала змін після 1992 року – саме в цей період було створено Інспекцію стандартів освіти, дитячих послуг та навичок (Office for Standards in Education, Children's Services and Skills, Ofsted), яка стала основним наглядним органом, відповідальним за зовнішнє оцінювання якості освіти [11]. Одночасно були започатковані перші академії – державні школи, які отримали підвищену самостійність та пряме фінансування з державного бюджету. Створення Інспекції стандартів освіти, дитячих послуг та навичок стало етапом інституційного закріплення незалежного моніторингу якості. Академії заклали підґрунтя для розвитку управлінської автономії, хоча на початковому етапі спостерігався дефіцит цілісної моделі адміністрування.

З 2010 року реформа у сфері освіти була активізована. Згідно з положеннями Закону про академії 2010 року (Academies Act 2010) та Закону про освіту 2011 року (Education Act 2011), було розширено мережу академій, а також запроваджено модель мультиакадемічних трастів (Multi-Academy Trusts, MATs), які здійснюють централізоване управління кількома школами в межах єдиної юридичної особи [12]. Трасти наділено широкими повноваженнями в галузі бюджетного управління, кадрової політики, стратегічного розвитку та забезпечення навчальних результатів.

Поняття «академічні трасти» («мультиакадемічні трасти») знайшло своє застосування в українському науковому середовищі як запозичення з практики великої Британії та саме в контексті цієї країни й розглядається. Так, В. Белова у своєму дослідженні «Система управління середньою освітою в Англії» (2021) використовує обидва ці визначення. Не виключено, що перенесення цього терміну на українське дослідницьке поле буде вимагати у подальшому знаходження якогось відповідника з української мови, а не простого калькування англійського словосполучення в контексті усвідомлення довірчого управління. До речі, це стосується також інших понять з іноземних нормативно-правових актів, що використовуються у цій та інших публікаціях.

Відповідно до нормативно-правових підходів і практики функціонування, академічні трасти в системі освіти Англії розглядаються як неприбуткові благодійні організації (exempt charities), що створюються для управління однією або кількома школами-академіями на основі публічного договору з державою. Вони діють відповідно до законодавства про благодійність і зобов'язані забезпечувати публічну користь (public benefit), тобто надавати якісні освітні послуги широкому колу учнів, незалежно від соціального статусу чи рівня доходу їхніх родин. Академічні трасти відповідають за стратегічний розвиток, розподіл ресурсів, якість освіти та підзвітність перед державою і суспільством, а їхня діяльність повинна бути прозорою, некомерційною і орієнтованою на забезпечення публічного блага [8; 20; 23]. Запровадження такої моделі посилює самостійність освітніх закладів, однак водночас зумовило потребу в чітких і прозорих механізмах контролю. Залучення спеціалізованих структур до управління закладами освіти стало новою формою організаційної інновації в системі публічного управління освітою.

У секторі професійної освіти одним із ключових управлінських кроків стало створення Агенції з фінансування сфери освіти та розвитку навичок (Education and Skills Funding Agency, ESFA), яка з 2010-х років відповідає за розподіл фінансування між коледжами післяшкільної освіти [10]. Коледжі функціонують у статусі незалежних організацій, а з 2017 року в Англії діє мережа Інститутів технологій (Institutes of Technology), орієнтованих на підготовку фахівців у сфері STEM у співпраці з університетами та роботодавцями.

У 2017 році було впроваджено обов'язковий внесок роботодавців на підтримку учнівства

(Apprenticeship Levy) – механізм, який застосовується до великих компаній і спрямовується на розвиток системи дуальної освіти. Ця модель поєднує навчання в коледжі з набуттям професійного досвіду безпосередньо на підприємстві [18]. Використання механізмів співфінансування підготовки кадрів з боку бізнесу забезпечило гнучке реагування системи професійної освіти на динаміку ринку праці та потреби роботодавців.

Станом на січень 2024 року, згідно з офіційною статистикою, 81,9% середніх шкіл Англії функціонували як академії або вільні школи (free schools), охоплюючи 81,7% учнів середніх шкіл. У початковій освіті – 42,7% шкіл, що становить 44,2% учнів, а в спеціальних школах – 46,8% шкіл з відповідним статусом, які охоплюють 43,6% учнів [17].

Система публічного управління освітою в Англії зазнала глибоких змін, що відбувалися поступово. Спочатку вона ґрунтувалася на децентралізованій моделі з провідною роллю місцевих освітніх органів. Згодом її було трансформовано у складну гібридну конструкцію, де поєднуються елементи автономного врядування закладів, ринкові механізми та централізовані вимоги. Серед найпомітніших напрямів цих змін – перехід до академій у складі трастових об'єднань, розбудова незалежних коледжів і фахових інститутів, запровадження інспекційного аудиту як засобу контролю якості, а також поступове впровадження елементів дуальної освіти у професійну підготовку.

У структурі сучасної англійської моделі чітко розмежовано управлінські функції. Найвищий рівень управління (Department for Education) розробляє політику, здійснює нагляд і затверджує стратегічні орієнтири. Агенція з фінансування освіти та навичок (Education and Skills Funding Agency, ESFA) відповідає за адміністрування фінансових потоків. Контроль якості забезпечується через незалежну Інспекцію стандартів освіти, дитячих послуг та навичок (Office for Standards in Education, Children's Services and Skills, Ofsted). Академічні трасти здійснюють стратегічне й адміністративне управління, тоді як шкільні наглядові ради (governing bodies) забезпечують інституційну відповідальність на рівні окремих закладів [10; 13].

Функціонування академій координується через регіональних комісарів з питань шкіл (Regional Schools Commissioners, RSCs), які діють у восьми адміністративних регіонах Англії. До їхніх обов'язків належить погодження створення нових трастів, ухвалення рішень щодо об'єднання чи передачі шкіл між ними, а також ініціювання

інтервенцій у випадках управлінської неефективності [15]. Запровадження такого механізму забезпечило поєднання централізованих підходів до розробки політики з гнучкістю в регіональному адмініструванні. Ефективність реалізації цих функцій залежить від процедурної прозорості, системи ухвалення рішень і здатності взаємодіяти з іншими учасниками освітнього середовища.

Фінансування академій здійснюється напряму з державного бюджету через Агенцію з фінансування освіти та навичок (Education and Skills Funding Agency, ESFA) на основі формульного підходу, який враховує кількість учнів, індекси соціальної вразливості, наявність особливих освітніх потреб (special educational needs, SEN) тощо [10]. Такий підхід забезпечує диференційований розподіл ресурсів та створює інструменти для інтеграції вразливих категорій учнів у загальний освітній процес. Водночас формульне фінансування вимагає регулярного оновлення параметрів та корекції для врахування територіальних і демографічних диспропорцій.

Фінансова модель вищої освіти базується на принципі відтермінованої плати за навчання через механізм студентських кредитів. Вартість навчання у закладах вищої освіти компенсується державою через систему кредитування з відтермінованим погашенням. Погашення розпочинається після досягнення визначеного рівня доходу [19]. Ця модель забезпечила можливість вступу до університетів для значної кількості студентів, однак водночас створила боргове навантаження, що обмежує економічну мобільність випускників. З метою посилення інституційної підтримки було введено програми фінансової грамотності та консультації.

Університети також залучають ресурси з кількох джерел: грантів на дослідження від Агентства з досліджень та інновацій Об'єднаного Королівства (UK Research and Innovation, UKRI), фінансування від благодійних організацій, контрактів з іноземними студентами, а також проєктів у співпраці з підприємствами та регіональними структурами. Фінансова автономія сприяє зміцненню спроможності закладів вищої освіти, розширенню їх участі в міжнародних дослідницьких програмах та створенню інноваційних освітніх продуктів. При цьому ефективність такої моделі залежить від здатності установ адаптуватися до динаміки глобального освітнього ринку.

Контроль за якістю в загальній середній освіті здійснюється через незалежну Інспекцію стандартів освіти, дитячих послуг та навичок (Office for Standards in Education, Children's Services and

Skills, Ofsted), яка оприлюднює публічні звіти за результатами інституційного оцінювання. У випадках виявлення системних порушень можливе ухвалення рішень щодо зміни керівництва або передачі закладу іншому трасту [13]. За допомогою Таблиць результативності (Performance Tables) публікуються дані про успішність учнів, рівень їхнього прогресу та відвідуваність, що дозволяє здійснювати порівняльний моніторинг. Наявність стандартизованої системи оцінювання створює підґрунтя для посилення підзвітності, однак може стимулювати формалізацію процесу управління, якщо основна увага приділяється рейтинговим показникам, а не системній якості навчального процесу.

У сфері професійної освіти функцію моніторингу виконує Управляюча корпорація (Governing Corporation), яка затверджує освітні програми та здійснює контроль за досягненням стратегічних цілей закладів. Із 2022 року чинним є Закон про професійні навички та освіту після 16 років (Skills

and Post-16 Education Act 2022), який передбачає формування змісту навчання відповідно до потреб регіональної економіки [18]. Такий підхід створює інституційну основу для підвищення релевантності освітніх програм до реального ринку праці, однак вимагає оновлення аналітичних інструментів та постійного діалогу з роботодавцями.

У сфері вищої освіти якість навчання оцінюється за допомогою Рамки оцінювання якості викладання (Teaching Excellence Framework, TEF), яка класифікує університети за трирівневою шкалою: Bronze (бронзовий рівень), Silver (срібний рівень), Gold (золотий рівень) [21]. Цей інструмент пов'язаний з обсягом державного фінансування та правом закладу встановлювати верхню межу плати за навчання. Рамка оцінювання якості викладання орієнтує університети на вдосконалення викладацької практики, проте одночасно формує ризик уніфікації підходів, що може знизити чутливість системи до особливостей академічного середовища.

Таблиця

Управління освітою: ключові відмінності між моделями в Україні та Англії

Рівень / компонент	Україна	Англія	Ключові відмінності
Загальна середня освіта	Управління через місцеві громади; фінансування за рахунок освітньої субвенції	Академії, що управляються через SAT/MAT, фінансуються напряму через ESFA	Відсутність мережі MAT та регіональної стратегії інтервенцій
Інституційна структура управління ЗСО	МОН – ОМС – директори; часткове дублювання функцій	DfE, Regional Commissioners, трасти, наглядові ради	Чітке розмежування повноважень і підзвітність
Фінансування ЗСО	Залежність від держбюджету, обмежене врахування потреб	Формульне фінансування: SEN, Pupil Premium, чисельність учнів	Гнучкість і адресність фінансування в Англії
Контроль якості в ЗСО	ДСЯО не має повноважень втручання, відсутня незалежна інспекція	Ofsted має право інтервенції та забезпечує моніторинг	Ofsted має реальні повноваження впливу
Професійна освіта (ПТО)	Пілотні проєкти дуальної освіти, обмежене фінансування	FE Colleges, Institutes of Technology, Apprenticeship Levy	Державна підтримка і участь бізнесу в Англії
Інституційна структура управління ПТО	МОН + місцева влада, коледжі державні або комунальні	ESFA, незалежні корпорації, Skills Act 2022	Автономія інституцій і стратегічне планування за потребами ринку
Фінансування ПТО	Залежність від бюджетних програм і регіональних проєктів	Apprenticeship Levy, публічне-державне співфінансування	Сталий механізм фінансування за участю роботодавців
Контроль якості в ПТО	Формальний контроль, не пов'язаний із результатами	Ofsted, College Governing Corporation	Пов'язане з якістю управління і фінансовою стабільністю
Вища освіта (ВО)	Автономія обмежена наглядом МОН, недостатня інтеграція у глобальний простір	Університети як корпоративні організації з автономією	Розвинена автономія, участь у глобальних рейтингах
Інституційна структура управління ВНЗ	МОН + НАЗЯВО, наглядові ради існують формально	OfS, університетські ради, корпоративний статус	Чіткі рамки самоврядування і зовнішньої оцінки
Фінансування ВНЗ	Державне замовлення + контракт; відсутність кредитної системи	Student Loans, гранти, благодійні фонди, партнерства	Гнучка модель із кредитуванням і змішаними джерелами
Контроль якості в ВНЗ	НАЗЯВО без впливу на фінансування	Teaching Excellence Framework (TEF), Research Excellence Framework (REF)	Якість напряму пов'язана з фінансуванням і престижем

Джерело: складено авторами на основі [1; 3; 4; 5; 6; 8; 10; 11; 12; 13; 15; 16; 18; 19; 21; 23].

Наукова результативність університетів визначається за результатами Рамки оцінювання дослідницької досконалості (Research Excellence Framework, REF) – загальнонаціонального аудиту, який впливає на обсяг грантового фінансування [16]. REF також формує рейтингові позиції університетів у провідних міжнародних системах оцінювання – Рейтингу університетів QS (QS World University Rankings) [14], Рейтингу Times Higher Education (Times Higher Education World University Rankings) та Академічному рейтингу університетів світу (Academic Ranking of World Universities, ARWU) [7]. Рамка оцінювання дослідницької досконалості виконує функцію інструменту стратегічного позиціонування вищих навчальних закладів, впливаючи на їхню конкурентоспроможність у глобальному дослідницькому просторі.

У результаті аналізу ключових характеристик управління системою освіти в Англії та в Україні визначено розбіжності у таких компонентах: модель управління, рівень автономії закладів освіти, система фінансування, інституції нагляду та якості, інструменти підзвітності (табл.).

Порівняльний аналіз управлінських, фінансових та контрольних механізмів у системах загальної середньої, професійної та вищої освіти України та Англії виявляє суттєві структурні та концептуальні відмінності. Модель публічного управління освітою в Англії ґрунтується на поєднанні високої інституційної автономії з жорсткими механізмами підзвітності, де центральні органи влади формують політику, а реалізація та

контроль здійснюються через незалежні агенції (Ofsted, OfS, ESFA). В Україні спостерігається фрагментація повноважень, відсутність ефективної системи інспекційного моніторингу та переважна залежність освітніх установ від централізованого фінансування. Ключовими перевагами моделі публічного управління освітою в Англії є чітка відповідальність, прозорість фінансування, пов'язаність якості з ресурсним забезпеченням та орієнтація на ринкову доцільність у професійно-технічній освіті.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Англійська модель публічного управління освітою пройшла еволюцію від децентралізованого управління місцевими радами до системи академічних трастів із чітким розмежуванням повноважень, автономією закладів, формульним фінансуванням і незалежним інспекційним наглядом. Особливістю моделі є поєднання стратегічної централізації з інституційною відповідальністю та жорсткою підзвітністю (Ofsted, OfS, TEF, REF). Порівняльний аналіз демонструє необхідність адаптації в Україні таких елементів, як формульне фінансування, незалежна інспекція, регіональні трастові структури та участь стейкхолдерів у стратегічному плануванні.

Перспективними є дослідження можливостей запровадження моделі мультиакадемічних трастів у національному правовому полі, індикативних систем оцінювання якості освіти, а також побудови ефективної регіональної архітектури управління з урахуванням британського досвіду.

Список літератури:

1. Белова В. В. *Система управління середньою освітою в Англії: автореф. дис. канд. пед. наук*. Київ, 2021. URL: <https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2021/12/Avtoreferat-Bielova.pdf>
2. Бондаренко Н. П. Досвід організації дошкільного освітнього середовища Великої Британії. *Просторовий розвиток*. 2023. № 6. С. 379 – 385. DOI: <https://doi.org/10.32347/2786-7269.2023.6.379-385>
3. Локшина О. І., Джурило А. П., Глушко О. З., Кравченко С. М., Нікольська Н. В., Тименко М. М., Шпарик О. М. *Тенденції розвитку шкільної освіти в країнах ЄС, США та Китаї: монографія*. Київ: КОНВІ ПРИНТ, 2021. 257 с.
4. Мартиненко Л. А. Тенденції розвитку освіти у Великій Британії. *Actual Problems in the System of Education*. July 2024. DOI: <https://doi.org/10.18372/2786-5487.1.18750>
5. Шаповалова О. В., Павлушенко Н. М., Бутенко В. Г., Білер О. С. Організаційні засади функціонування загальноосвітніх навчальних закладів у Великій Британії та Україні: порівняльний аналіз. URL: <https://seanewdim.com/wp-content/uploads/2021/04/Organizational-functions-of-generalized-educational-institutions-in-the-great-britain-and-ukraine-comparative-analysis-O.-V.-Shapovalova-N.-M.-Pavlushenko-V.-H.-Butenko-%D0%9E.-S.-Biler.pdf>
6. Шевченко Н., Шипіцина Є. Основні моделі управління освітою в європейських країнах. *Наукові перспективи*. 2023. № 10 (40). С. 323 – 335. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-10\(40\)-323-335](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-10(40)-323-335)
7. Academic Ranking of World Universities 2024. *ShanghaiRanking Consultancy*. URL: <https://www.shanghairanking.com/rankings/arwu/2024>
8. Academy trust. *Law Insider*. URL: <https://www.lawinsider.com/dictionary/academy-trust>
9. *Education Act 1976: Act of the United Kingdom*. London, 1976. URL: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1976/81/enacted>

10. Education and Skills Funding Agency. *GOV.UK*. URL: <https://www.gov.uk/government/organisations/education-and-skills-funding-agency>
11. Further and Higher Education Act 1992. *legislation.gov.uk*. URL: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1992/13/contents>
12. Multi-academy trusts: establishing and developing your trust. Department for Education. *GOV.UK*. 6 Jul. 2023. URL: <https://www.gov.uk/government/publications/multi-academy-trusts-establishing-and-developing-your-trust>
13. Office for Standards in Education, Children's Services and Skills. Ofsted. *GOV.UK*. URL: <https://www.gov.uk/government/organisations/ofsted>
14. QS World University Rankings 2025. URL: <https://www.topuniversities.com/qs-world-university-rankings>
15. Regional Department for Education (DfE) Directors. Department for Education. 15 Apr. 2025. *GOV.UK*. URL: <https://www.gov.uk/government/organisations/regional-department-for-education-dfe-directors>
16. Research Excellence Framework 2029. URL: <https://2029.ref.ac.uk/about/what-is-the-ref/>
17. Schools, pupils and their characteristics: academic year 2023/24. *GOV.UK*. Department for Education, 6 June 2024. URL: <https://explore-education-statistics.service.gov.uk/find-statistics/school-pupils-and-their-characteristics/2023-24>
18. Skills and Post-16 Education Act 2022. *legislation.gov.uk*. URL: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2022/21/contents>
19. Student finance: guide and services. Student Loans Company. London: UK Government, 2024. *GOV.UK*. URL: <https://www.gov.uk/student-finance>
20. Tamplin T. Educational Trusts. *Finance Strategists*. URL: <https://www.financestrategists.com/estate-planning-lawyer/types-of-trusts/educational-trusts/>
21. Teaching Excellence Framework (TEF): about the framework. *Office for Students*. Bristol, 2023. URL: <https://www.officeforstudents.org.uk/for-providers/quality-and-standards/about-the-tef/>
22. *The Education Act of 1944: Act of the UK Parliament*. London, 1944. URL: <https://www.parliament.uk/about/living-heritage/transformingsociety/livinglearning/school/overview/educationact1944/>
23. What are school trusts? *Confederation of School Trusts*. URL: <https://cstuk.org.uk/knowledge/what-are-school-trusts>

Borodin Ye.I., Chykarenko I.A. REFORMING PUBLIC ADMINISTRATION IN THE FIELD OF EDUCATION: THE EXPERIENCE OF ENGLAND

The reform of public administration in the education system in the UK in general and in England in particular demonstrates a gradual transition from administrative control at the level of territorial councils to a model based on the autonomy of educational institutions, clear accountability and participation of independent supervisory bodies. The article analyses the stages and tools of transformation of the English model of education management in the context of the model of academic trusts, new institutional structure, financing mechanisms, organisation of inspection supervision and quality assurance of education to It is established that the reform in the UK in general and in England in particular was carried out consistently – from administrative fragmentation to centralised strategic coordination with elements of institutional autonomy. The authors describe the transformation of general secondary education management through the introduction of academic trusts that manage individual schools or their associations. The system of formula funding, the impact of support programmes for vulnerable groups, and the role of quality control in schools are analysed. The mechanisms for assessing the quality of teaching and research evaluation for quality assurance in higher education are highlighted. It is found that the model of education governance in England is an example of successful institutional integration of accountability mechanisms, transparent financing, and managerial autonomy. For Ukraine, it is important to adapt the formulaic allocation of funds, create independent inspection bodies, legislate for the autonomy of institutions in combination with an effective system of external evaluation, and develop a regional strategy for education management based on the participation of communities, professional associations and businesses.

Key words: public administration in the field of education; general secondary education; vocational education; higher education; academic trusts; formulaic financing of education; dual education; universities; university autonomy; management models; institutional development of education management; institutions; UK experience; education in England; academic trusts; multi-academy trusts; centralisation; decentralisation; delegation of powers; quality control of education; resource allocation; local self-government; regional governance.